

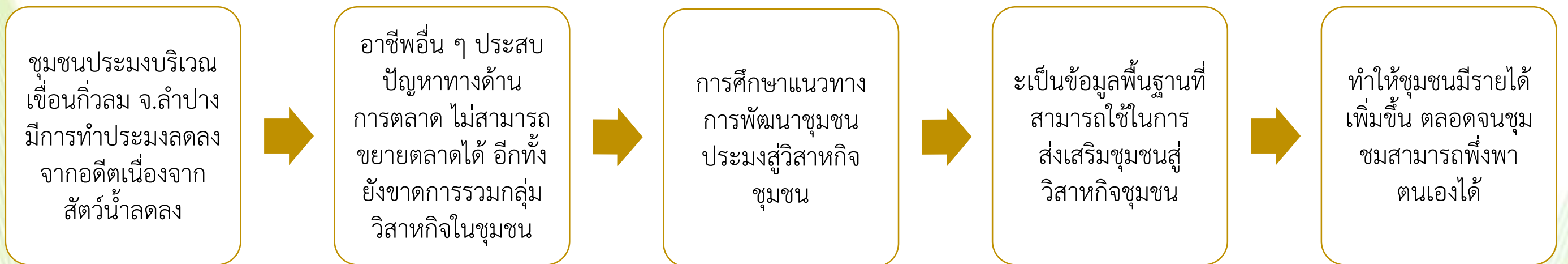


**จุดเด่นโครงการ :** เป็นโครงการที่มีการส่งเสริมชาวบ้าน และสามารถนำผลงานวิจัยไปประกอบการสร้างนโยบายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน

**มิติการนำไปใช้ประโยชน์**

- เชิงวิชาการ
- เชิงพาณิชย์
- เชิงนโยบาย
- เชิงสาธารณะ
- เชิงชุมชนและพื้นที่

**ที่มาและความน่าสนใจของการวิจัย**



**วัตถุประสงค์ของการวิจัย**

เพื่อศึกษาระดับความพร้อมของชุมชน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของชุมชน

**กระบวนการศึกษาวิจัย**

ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 386 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง

**ผลและวิจารณ์ผลการศึกษา**

1. ข้อมูลพื้นฐานทางด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจ มากกว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-60 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในพื้นที่ชุมชนประมงบริเวณเขื่อนกิ่วลม ส่วนมากประกอบอาชีพทำการเกษตร และไม่มีตำแหน่งทางสังคม
2. ศักยภาพของชุมชน ในชุมชนโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภคในระดับที่ดี ทั้งนี้ชุมชนยังมีความเข้มแข็งในเรื่องความสามัคคีด้านทรัพยากรสัตว์น้ำ และด้านการเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ และผู้นำที่มีความเข้มแข็ง คือ ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีความสามารถในการทำงานร่วมกับชุมชน จุดแข็งของชุมชนในประเด็นเหล่านี้สามารถนำมาเป็นกระบวนการขับเคลื่อนในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนได้ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งในหลักการจัดการทรัพยากรประมง โดย กังวาลย์ (2546) ได้กล่าวไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม ถือเป็นแนวทางประการหนึ่งของการจัดการ ทรัพยากรประมงที่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ การดำเนินงานในลักษณะของการจัดการร่วม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด มีโอกาสได้เข้าร่วมในการจัดการทรัพยากรประมง ในขณะเดียวกันก็จะต้องมีการออกกฎหมาย และระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมารองรับกิจกรรมที่จะดำเนินการตามแนวทางของการจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชน
3. ความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน พบว่า ความคิดเห็นต่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยประเภทความคิดเห็นต่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งมากที่สุด คือ ผู้นำชุมชนสามารถตัดสินใจ แก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างดี มีความเข้มแข็งระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตติยา (2561) ที่ศึกษาไว้ว่าภายในชุมชนเกาะหมากมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชน มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาชุมชน
4. ความพร้อมของคนในชุมชนต่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน พบว่า ความพร้อมของตนเองในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยประเภทความพร้อมของตนเองที่มีความเข้มแข็งมากที่สุด คือท่านเป็นผู้ที่พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็น คำติเตียนของผู้อื่น และพร้อมที่ปรับปรุงท่านอยู่เสมอความเข้มแข็งระดับมากที่สุด
5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของคนในชุมชนต่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพทางสังคม ทำให้ความพร้อมของคนชุมชนต่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < 0.05$ ) สอดคล้องกับการศึกษาของ กษมาพร และนพพร (2556) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแตกต่างกัน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ (2557) พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกันจะทำให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต่างกัน อีกทั้งปัจจัยด้านความเข้มแข็งของผู้นำในชุมชนยังมีความสัมพันธ์ต่อความพร้อมของคนชุมชนต่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < 0.05$ ) สอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งนภา (2553) พบว่า ผู้นำเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ เป็นที่ยอมรับและนับถือ ทำให้เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ รุณผกาจ (2544) ที่ได้ให้ข้อเสนอไว้ว่า ผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการให้คำปรึกษาของคนในชุมชน และผู้นำมีความสัมพันธ์กับศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และอนุรักษ์ทรัพยากร และการศึกษาของสัญญา (2558) ยังชี้ให้เห็นว่า ผู้นำมักจะเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนต่าง

**ผลผลิต**

จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ทางด้านประมงในชุมชน

**ผลลัพธ์**

หน่วยงานภาครัฐสามารถนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ชุมชน

**ผลกระทบ**

เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุมชน

**กิตติกรรมประกาศ**

ขอขอบพระคุณสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการ การเกษตร คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ช่วยประสานงานและดูแลโครงการทำให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น และขอขอบพระคุณประชาชนในชุมชนบริเวณเขื่อนกิ่วลม จังหวัดลำปางที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

6. ปัญหาที่สำคัญของชุมชน
  - ขาดการสนับสนุนทางด้านความรู้ และความเข้าใจต่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนจากทางภาครัฐ
  - ชุมชนยังมีตลาดน้อย ปัญหาทางด้านการตลาดของสินค้าทางการเกษตร เป็นอีกปัญหาหลักที่เกิดขึ้นในชุมชน
7. แนวทางการพัฒนาชุมชนประมงสุวิสาหกิจชุมชน คือ ภาครัฐควรมีการเข้ามาให้ความรู้ สนับสนุนคนให้มีความเข้าใจต่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และแก้ปัญหาทางด้านการตลาดของสินค้าเกษตรในชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาในเรื่องการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนบนพื้นฐานกระบวนการมีส่วนร่วมและการพึ่งตนเองของชุมชนหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ของกนกกาญจน์ (2561) พบว่า กระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอีกประการที่สำคัญที่เป็นรากฐานในการพึ่งตนเองได้ของวิสาหกิจชุมชน กล่าวคือการพึ่งตนเองได้ของชุมชน ซึ่งการพึ่งตนเองได้ของชุมชนนี้เป็นแรงผลักดันหลักที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนหนองสาหร่ายเกิดความเข้มแข็งตลอดจนสมาชิกพึ่งตนเองได้ ทั้งนี้ยังสอดคล้องการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา ของรองพลและอุทิศ (2556) พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ทั้งในด้านการให้ความรู้ การพัฒนาทักษะด้านต่างๆ การสนับสนุนด้านการตลาด และการกำหนดระเบียบต่างๆ เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน